

महाराष्ट्र विधानपरिषद
दिवसाच्या कामकाजाचा क्रम
बुधवार, दिनांक २ ऑगस्ट, २०२३
(सकाळी ११.०० ते ११.४५ वाजता)

लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

(गुरुवार, दिनांक २७ जुलै, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २८ जुलै, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना)

— [अनुक्रमांक (१) व (२)] —

(१) श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री प्रविण दरेकर, प्रसाद लाड, रमेशदादा पाटील, ज्ञानेश्वर म्हात्रे, महादेव जानकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"देशात दर दहा हजार व्यक्ती मागे एक हेमोफिलिया ए चा रुग्ण असून दर चाळीस हजार व्यक्ती मागे बी चा रुग्ण आणि दर दोन लाख व्यक्तीमागे सी या प्रकारचा रुग्ण आढळत असणे, सदर रुग्ण तपासण्याची सोय भारतामध्ये अतिशय कमी ठिकाणी असून तपासणी करण्याच्या प्रयोगशाळा कमीच असणे, त्यामुळे अनेक वेळा आजाराचे नेमके निदान होऊ शकत नसल्याने हेमोफिलिया याविषयी जागृती आणि उपचार केंद्र वाढवण्याची गरज असणे, हेमोफिलियाची भारतासाठी एक नोंदणी असून त्यामध्ये प्रत्येक रुग्णांची नोंद केली जात असून नव्या नोंदीनुसार भारताची लोकसंख्या १४२ कोटी असतानाही हेमोफिलियाचे प्रमाण १०,००० मागे एक याप्रमाणे एक लाख ४२ हजार रुग्ण असायला हवेत मात्र केवळ २० हजार रुग्ण नोंदवले जात जात असणे, याचा अर्थ इतरांचे अजून निदान झालेले नसल्याने तसेच बी चे प्रमाण लोक लोकसंख्येनुसार किमान ३५००० अपेक्षित असणे, राज्य शासनाच्या वतीने हेमोफिलिया आजाराविषयी जागृती आणि उपचार केंद्र सुरू करण्याकरीता शासनाच्या वतीने प्रत्येक जिल्ह्यातील जिल्हा शासकीय रुग्णालयात, उपजिल्हा रुग्णालयात डे केअर सेंटर सुरू करण्याकरता प्रशासनाकडून कारवाई करण्याची आवश्यकता असतानाही न करणे, यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व उपाययोजना."

(२) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, डॉ.प्रज्ञा सातव, सर्वश्री राजेश राठोड अभिजित वंजारी, जयंत आसगावकर, धीरज लिंगाडे, सुधाकर अडबाले, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे राज्य उत्पादन

शुल्क मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"राज्यातील गृह विभागाच्या राज्य उत्पादन शुल्काच्या क्रमांक इएसटी-२०२१/प्र.क्र.९३/राउशु-१, दिनांक २५-०५-२०१९ च्या अनुषंगाने गणवेशधारी अधिकारी व कर्मचारी यांच्या बदलीबाबतचे धोरण निश्चित करण्यासाठी आदेश पारीत करण्यात आले असून या आदेशात नमूद केल्याप्रमाणे एका महसूल विभागात ९ वर्षे पूर्ण झालेल्या निरीक्षकांना दुसऱ्या महसूल विभागात बदली करण्यात यावे, असे असताना निरीक्षक पदावरील चार अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने सन २०२३ ते सन २०२६ साठी करण्यात येणे, शासनाने जारी केलेल्या पत्रात नऊ वर्षे पूर्ण झालेल्या निरीक्षकांना एका महसूल विभागातून दुसऱ्या महसूल विभागात बदली करण्यात यावी, असे स्पष्ट असताना चारही अधिकाऱ्यांच्या बदल्या नियमबाह्य पद्धतीने करण्यात येऊन याबद्दल बदली प्रक्रियेमध्ये संबंधित अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने फार मोठा करोडो रुपयांचा घोटाळा व भ्रष्टाचार झाल्याचे उघडकीस आले असून या प्रकरणी सखोल चौकशी करून नियमबाह्य झालेल्या बदल्या रद्द करण्याबाबत करावयाची कार्यवाही व या प्रकरणातील दोषी असलेल्यांवर कठोर कारवाई करण्याची आवश्यकता व याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

(शुक्रवार, दिनांक २८ जुलै, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेल्या प्रलंबित लक्षवेधी सूचना) — [अनुक्रमांक (३) व (४)] —

(३) श्री.सुरेश धस, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"भिवंडी-निजामपूर शहर महानगरपालिका येथे भुयारी गटारीसाठी स्कीम फेस-२ अंतर्गत सुवर्ण जयंती नगरोत्थान अभियानांतर्गत भिवंडी महापालिकेला भुयारी गटारी योजनेचे योग्य प्रकारे व नियोजनबद्ध भिवंडी शहरातील मल:निसारणाचे काम करता यावे म्हणून सल्लागार व शासनाकडून देखरेख म्हणून ५ संस्थेची नेमणूक केलेली असणे, भुयारी गटारी योजना निविदा ४६२ कोटी रुपयांची असून त्यापैकी ६ एचटीपी व १० पंपिंग स्टेशन व नादुरुस्त केलेली रस्ते बांधण्याची निविदा झालेली असणे, ते बांधण्यापूर्वी ४ संस्थांनी व महानगरपालिकेने ३३७ कोटी रुपये ठेकेदारास ईगल कन्स्ट्रक्शन यास गैरव्यवहारातून गैरलाभ मिळून अदा केलेले असणे, भुयारी गटार योजना ही सरकारी योजना न राबवता भिवंडीच्या जनतेसाठी फसवी योजना राबवण्यात येऊन सदर निविदेमध्ये ५० कोटी रुपये परस्पर गैरव्यवहारातून गैरलाभ मिळवून देण्यात आलेला असणे, याच्या सखोल चौकशीसाठी कमिटी नेमून संबंधितांवर कारवाई करणे गरजेचे असून या भुयारी गटार फसव्या योजनेमध्ये अनियमितता व अगुणवत्ता आढळून आल्याने ठेकेदाराच्या निकृष्ट कामामुळे रस्ते नादुरुस्त होऊन २००० लोकांचे अपघात झालेले असणे,

त्यामध्ये अनेक लोक मृत्युमुखीही पडलेले असणे, यास सर्वस्वी जबाबदार ठेकेदार व महानगरपालिकेचे अधिकारी असून सदर निविदेमध्ये व निकृष्ट दर्जाच्या कामामध्ये मोठ्या प्रमाणावर घोटाळा झालेला असून याची सखोल चौकशी होण्यासाठी दिनांक २८ फेब्रुवारी, २०२३ रोजी मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई यांच्याकडे तक्रार दाखल करण्यात आलेली असून संबंधित संस्थानी केलेले गैरव्यवहार व ठेकेदार यांच्यावरती कठोरात कठोर कारवाई करण्यासाठी जनतेत निर्माण झालेला तीव्र असंतोष व प्रखर संतापाची भावना यावर शासनाची भूमिका व तातडीने करावयाची कार्यवाही."

- (४) **सर्वश्री रामदास आंबटकर**, सचिन अहिर, डॉ.मनिषा कायंदे, सर्वश्री सुनिल शिंदे, विलास पोतनीस, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या अधिनस्त असलेली आकृती रायझींग सिटी, सार्वजनिक बांधकाम विभाग मैदान, मानखुर्द लिंक रोड, घाटकोपर (पूर्व), या ठिकाणी शासकीय कर्मचारी वसाहती बांधण्यात आलेल्या असणे, सदरहू वसाहतीजवळ सुरु असलेल्या Ready-mix concrete Plant मुळे शासकीय वसाहतीमध्ये तसेच वसाहतीमधील रस्त्यांवर मोठ्या प्रमाणात धुळीचे साम्राज्य पसरत असणे, धुळीच्या वातावरणामुळे शासकीय वसाहतीमधील रहिवाशांना आरोग्याच्या समस्यांना सामोरे जावे लागत असणे, त्यामुळे सार्वजनिक बांधकाम विभागाने आरएमसी प्लांट दुसऱ्या जागेवर स्थलांतर करावयास सांगूनही अद्यापपर्यंत स्थलांतर करण्यात आले नसणे, आरएमसी प्लांटमुळे सतत अवजड वाहनांची वाहतूक होत असल्यामुळे वर्षभरापूर्वी तयार केलेल्या डांबरी रस्त्यांची दुरावस्था होऊन रस्त्यावर हलकी वाहने चालवीणे धोक्याचे झाले असणे, मानखुर्द लिंक रोड या शासकीय वसाहतीमध्ये प्रवेश करण्यासाठी असलेल्या मुख्य रस्त्याने बाजूला असलेल्या मॅनग्रेव्हजमुळे वसाहत परिसरात सरपटणाऱ्या प्राण्यांचा मोठ्या प्रमाणात वावर असणे, घाटकोपर रेल्वे स्थानकापासून ४ कि.मी. च्या अंतरासाठी शासकीय वसाहतीपर्यंत बस सेवा उपलब्ध नसल्यामुळे स्थानिक रहिवाशांना पायपीट करावी लागत असणे, तसेच पावसाळ्यामध्ये आजुबाजुच्या परिसरात मोठ्या प्रमाणावर घाणीचे साम्राज्य पसरलेले असल्यामुळे परिसरातील शालेय विद्यार्थी व प्रवाशांना घाणीच्या रस्त्यावरूनच ये-जा करावी लागत असणे, शासकीय वसाहती सभोवताली असलेल्या झोपडपट्टीमुळे येथे वास्तव्यास असलेले गुंड प्रवृत्तीचे लोक/गर्दुल्ले यांच्यामुळे वसाहतीमध्ये ये-जा करणाऱ्या रहिवाशी महिला समवेत छेडछाड, लुटमारीच्या घटना असल्यामुळे शासकीय वसाहतीत वास्तव्यास असलेल्या महिला वर्गात भितीचे वातावरण निर्माण झाले असणे,

वसाहतीच्या लगत असलेल्या ओपन स्पेस परिसरात रात्रीच्यावेळी अंधारात दारु पिणारे व नशेची द्रव्ये सेवन करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणावर लोकांचा वावर होत असणे, शासकीय वसाहतीत वैद्यकीय सुविधा व रुग्णालय नसल्यामुळे वैद्यकीय सुविधेसाठी परिसर सोडून दोन-तीन किलोमीटर बाहेर यावे लागत असणे, शासकीय वसाहतीत इमारत क्र. ४ ते १० असलेल्या लिफ्ट वारंवार नादुरुस्त होत असल्यामुळे वसाहतीतील रहिवाशांना त्रास सहन करावा लागत असणे, लिफ्ट नादुरुस्त झाल्याची तक्रार करुनही लिफ्टची दुरुस्ती करण्यात येत नसणे, इमारत क्र.४ मधील एक लिफ्ट मागच्या पावसाळ्यापासून नादुरुस्त असून अद्याप दुरुस्त झालेली नसणे, सदर शासकीय वसाहतीत स्वच्छतेचा अभाव असल्यामुळे वसाहतीत मोठ्या प्रामाणात उंदीर आणि डासांचा सुळसुळाट वाढला असून रहिवाशांच्या आरोग्यास धोका निर्माण झाला असणे, शासकीय वसाहतीत मलनिस्सारण व सांडपाण्यासाठी उभारण्यात आलेल्या पाईपमधून लिकेज होत असल्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर परिसरात दुर्गंधी पसरणे, त्यामुळे इमारतीच्या भिंतीला पाणी लागत असल्यामुळे वसाहतीतील इमारतीस धोका निर्माण झाला असणे, शासकीय वसाहतीच्या परिसराला संरक्षण भिंत नसल्यामुळे व सुरक्षारक्षकांची अपुरी संख्या असल्यामुळे वसाहतीत चोरी होण्याच्या घटना घडत असणे, त्यामुळे शासकीय वसाहतीला संरक्षण भिंत लवकरात लवकर बांधणे व पुरेशी सुरक्षारक्षकांची संख्या वाढविणे आवश्यक असणे, शासकीय वसाहतीला लागून असलेल्या नाल्यामुळे नागरिकांना आरोग्याच्या समस्या निर्माण होत असल्यामुळे नाल्याची पूर्णपणे स्वच्छता करुन कायमस्वरुपी प्रतिबंधात्मक कार्यवाही करण्याची आवश्यकता असणे, पंतनगर, घाटकोपर (पूर्व) येथील इमारत क्रमांक १८६ या शासकीय इमारतीमधील रहिवाशांनी इमारतीची डागडुजी, इमारतीमधील रहिवाशांच्या सुरक्षेकरीता सुरक्षारक्षक नसणे, यासंदर्भात रहिवाशांनी वारंवार विनंती अर्ज सादर करुन सार्वजनिक बांधकाम विभागातील अधिकारी/कर्मचारी यांचे रहिवाशांच्या मागण्यांकडे दुर्लक्ष होत असणे, शासनाच्या उदासिनतेमुळे येथील रहिवाशी असलेल्या शासकीय कर्मचाऱ्यांमध्ये मोठ्या प्रामाणात असंतोषाचे वातावरण निर्माण झाले असणे, त्यामुळे उपरोक्त शासकीय वसाहतीच्या इमारतीमधील रहिवाशांच्या मागण्यांची पूर्तता करुन इमारतीची देखभाल, दुरुस्ती, निगराणी व स्वच्छता ठेवण्याच्या दृष्टीने शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(दुपारी १२.०० वाजता)

एक : प्रश्नोत्तरे

दोन : कागदपत्रे सभागृहाच्या पटलावर ठेवणे —

- (१) उप मुख्यमंत्री तथा गृह मंत्री : "महाराष्ट्र राज्य पोलीस गृहनिर्माण व कल्याण महामंडळ मर्यादित, मुंबई यांचा दिनांक ३१ मार्च, २०२१ रोजी समाप्त होणाऱ्या वर्षाचा सत्तेचाळीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (२) उप मुख्यमंत्री तथा जलसंपदा व लाभक्षेत्र विकास मंत्री : (क) "कोंकण पाटबंधारे विकास महामंडळ, ठाणे यांचे सन २०१८-२०१९ व सन २०१९-२०२० या कालावधीच्या लेख्यावरील भारताचे नियंत्रक व महालेखापाल यांचा अलग लेखा अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (ख) "गोदावरी मराठवाडा पाटबंधारे विकास, महामंडळ, औरंगाबाद यांचा सन २०१९-२०२० या वर्षाचा स्वतंत्र लेखा परीक्षण अहवाल व सन २०२०-२०२१ या वर्षाचा वार्षिक लेखा अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (३) सांस्कृतिक कार्य मंत्री : "महाराष्ट्र चित्रपट, रंगभूमी आणि सांस्कृतिक विकास महामंडळ मर्यादित यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा पंचेचाळीसावा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.
- (४) उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री : "गोंडवाना विद्यापीठ, गडचिरोली यांचा सन २०२१-२०२२ या वर्षाचा वार्षिक अहवाल" सभागृहासमोर ठेवतील.

तीन : म.वि.प. नियम ९३ अन्वये सूचनांची निवेदने —

- (१) श्री.सुनिल शिंदे, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ८ वर मुख्यमंत्री निवेदन करतील :-

"बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या जी/साऊथ विभागातील वरळी व प्रभादेवी या परिसरातील मलेरिया रुग्णवाढ रोखण्याबाबत."

- (२) श्री.अशोक ऊर्फ भाई जगताप, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ११ वर मुख्यमंत्री निवेदन करतील :-

"मुंबई व मुंबई उपनगरातील दरडी कोसळण्याच्या घटनेमुळे जिवीतहानी होवू नये यासाठी उपाययोजना करण्याबाबत."

- (३) श्री.विलास पोतनीस, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक ९ वर महसूल मंत्री निवेदन करतील :-

"डोंगर विकास नियमन प्राधिकरणाची स्थापना करण्याबाबत."

- (४) श्री.जयंत पाटील, वि.प.स. यांच्या पुढील निकडीच्या सार्वजनिक महत्वाच्या विषयावरील सूचना क्रमांक १३ वर महसूल मंत्री निवेदन करतील :-

"मौजे वांद्रे (ता.मुरुड जंजिरा, जि.रायगड) येथील वांद्रे ग्रामस्थांकडे असलेल्या शासकीय जमिनीवरील शेतजमिनीचे निष्कासन रद्द करून शेती प्रयोजनासाठी जमीन प्रदान करण्याबाबत."

चार : लक्षवेधी सूचना — (म.वि.प. नियम १०१ अन्वये) —

- (१) श्री.गोपिचंद पडळकर, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे उप मुख्यमंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-

"श्री संत बाळूमामा देवस्थान, आदमापूर (जि.कोल्हापूर) हे देवस्थान महाराष्ट्रातील एक जागृत देवस्थान असणे, संपूर्ण भारतातून तसेच परदेशातून भक्त मंडळी या देवस्थानाच्या दर्शनासाठी येत असणे, तसेच भक्तीभावाने दान दक्षिणा देत असणे, सदरचा न्यास हा कोल्हापूर येथील धर्मादाय उपायुक्त यांच्याकडे नोंदणीकृत असणे, या न्यासाच्या संदर्भात धर्मादाय सह आयुक्त कोल्हापूर यांनी व्यवस्थापन समितीच्या भ्रष्ट आचरणामुळे विश्वस्त पद रिक्त केलेले असणे, सदर देवस्थानची नावलौकिकता पाहता व्यवस्थापन समितीकडून होत असलेले भ्रष्टाचार न सांगण्यासारखे असणे, देश परदेशातून येणाऱ्या भक्तमंडळींची होत असलेली गैरसोय, देवस्थानच्या मालकीच्या मिळकतीमध्ये होत असलेला भ्रष्टाचार, जंगम व स्थावर मालमत्तेचा होत असलेला गैरवापर रोखण्याची आवश्यकता, कोल्हापूर येथील करवीर निवासिनी श्री महालक्ष्मी मंदिर, कोल्हापूर संदर्भात शासनाकडून स्पेशल कायदा The Shree Karveer Niwasini Mahalaxmi (Ambabai)

Mandir Kolhapur Act, २०१८ हा कायदा करण्यात येणे, त्यानुसार श्री संत बाळूमामा देवस्थान, आदमापूर जि.कोल्हापूर या न्यासास देखील कायदा करण्यात यावा अशी मागणी राज्यातील भक्त मंडळी व लोकप्रतिनिधी यांनी राज्याचे उपमुख्यमंत्री यांच्याकडे पत्राद्वारे दिनांक २८ जून, २०२३ रोजी केलेली असणे, या मागणीच्या अनुषंगाने अद्याप कोणतीही कार्यवाही झालेली नसणे, त्यामुळे उक्त मागणीच्या अनुषंगाने भाविकांसाठी तातडीने उपाययोजना व कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(२) **डॉ.प्रज्ञा सातव**, सर्वश्री अशोक ऊर्फ भाई जगताप, अभिजीत वंजारी, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **उप मुख्यमंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"औढा नागनाथ (जि.हिंगोली) येथील देशातील आठवे ज्योतिर्लिंग मंदिर असून येथे पूर्व दिशेला असलेले लोखंडी गेट एका १२ वर्ष वयाच्या मुलाच्या अंगावर पडून त्याचा मृत्यू झाल्याची दुर्दैवी घटना दिनांक २५ जुलै, २०२३ रोजी वा त्यासुमारास घडणे, या मंदिराला मागील तीन वर्षांपासून विश्वस्त मंडळ नसल्यामुळे येथे येणाऱ्या संपूर्ण देशभरातील भाविकांची मोठी गैरसोय होत असणे, याशिवाय येथे विश्वस्त मंडळ नसल्यामुळे भाविकांना कोणत्याही सोयी-सुविधा मिळत नसणे, तसेच मंदिराची देखभाल-दुरुस्ती होत नसणे, यामुळे येथे सातत्याने लहानमोठ्या दुर्घटना घडत असणे, सबब सदर दुर्घटनेत मृत्यू पावलेल्या मुलाच्या कुटूंबाला आर्थिक मदत देणेबाबत तसेच मंदिराच्या आवारात अशा दुर्घटना होऊ नये यासाठी दखल घेऊन येथे तातडीने विश्वत मंडळाची नियुक्ती करण्याबाबत शासनाने त्वरीत कार्यवाही करावी, अशी होत असलेली आग्रही मागणी, परंतु शासनाकडून कार्यवाहीस होत असलेला विलंब, त्यामुळे येथील भाविकांमध्ये पसरलेले असंतोषाचे वातावरण व नाराजीची भावना, याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(३) **श्री.अंबादास दानवे**, **वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **सहकार मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"औरंगाबाद येथील आदर्श नागरी पतसंस्थेत २०२ कोटी रुपयांचा गैरव्यवहार झालेला असणे, सन २०१४ मध्ये कायद्यात बदल करण्यात आल्यामुळे पतसंस्थेस खासगी व्यक्तीकडून लेखापरीक्षण करण्यास परवानगी देण्यात आल्याने उक्त पतसंस्थेने खासगी व्यक्ती कडून लेखापरीक्षण केले असणे, सदरहू खाजगी लेखापरीक्षण करणाऱ्या व्यक्तीने पतसंस्थेतील कर्ज वाटप व व्यवहारातील अनियमितता सहकार उप निबंधक कार्यालयास कळविणे आवश्यक असताना त्याकडे केलेले जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष, तद्नंतर

नागरिकांच्या तक्रारीच्या अनुषंगाने जिल्हा उप निबंधकांनी सन २०१६ पासून उक्त पतसंस्थेचे सर्व टेस्ट ऑडिट करण्याचे आदेश दिल्यानंतर सदरहू संस्थेत २०२ कोटी रुपयांची अनियमितता झाली असल्याचे निदर्शनास आले असणे, त्यामुळे पतसंस्थेतील ठेवीदारांना आर्थिक संकटाला सामोरे जावे लागणे, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अनियमितते प्रकरणी दोषी असलेल्यांवर कारवाई करून पतसंस्थेच्या सभासदांना त्याच्या ठेवीची रक्कम प्राप्त करून देण्यासाठी तात्काळ कार्यवाही करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया."

(४) **श्री.एकनाथराव खडसे, वि.प.स. पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्र्यांचे लक्ष वेधतील :-**

"जळगांव सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे अधिक्षक अभियंता यांचे कार्यकाळात जळगांव जिल्ह्यातील रस्ते व इमारतींच्या निविदांमध्ये झालेला शेकडो कोटींचा गैरव्यवहार, जिल्ह्यातील सा.बा. विभागाच्या मागील दिड वर्षांच्या कालावधीत जवळपास ९५ टक्के निविदा ह्या ५ टक्के वाढीव दराने विशिष्ट कंत्राटदारांना देण्यात येणे, यासाठी अधिक्षक अभियंत्याकडून एका कामासाठी फक्त दोनच विशिष्ट ठेकेदारांना डांबरी हॉट मिक्स प्लॅन्ट पासूनचे अंतराचे प्रमाणपत्र देणेबाबत संबंधीत उप अभियंत्यावर दबाव आणणे, पर्यायाने जिल्ह्यातील सर्वच निविदांमध्ये स्पर्धा न होता दोनच निविदा येणे, सदर निविदा अंदाजपत्रकीय किंमतीपेक्षा वाढीव ५ टक्के दराने येऊन स्विकारल्या जाणे, परिणामी शासनाचे कोट्यवधींचे झालेले नुकसान, सदर अधिक्षक अभियंत्यास नियमबाह्यपणे मागील वर्षी नाशिक येथे असताना जळगांवचा मिळालेला अतिरिक्त पदभार, महिला अधिक्षक अभियंता अर्जित रजेवरून परत येऊनही पदभार न देणे, जळगांव जिल्ह्यात यांना १२ ते १४ वर्षांचा कालावधी होणे, सन २०१७-१८ मध्ये अधिक्षक अभियंता असतांना जामनेर येथील निविदा सूचना क्र-२१ मध्ये पात्रतेच्या निकषावर अपात्र ठरवत त्याच मक्तेदारांना वाढीव दराने टेंडर नोटीस क्र. २७ नुसार तीच कामे देण्यात येणे, याबाबत झालेली तक्रार या भ्रष्टाचाराबाबत दक्षता व गुण नियंत्रक मंडळ, नाशिक यांचेकडून चौकशी होणे, मात्र अद्यापही अहवाल प्राप्त न झाल्याने कारवाई करण्यास होणारी दिरंगाई, कृष्णा इंटरप्रायझेस, धुळे यांची भडगांव येथील निविदा क्र. ४२,२०२२-२३ काम क्र. ५ पात्र व कमी दराची असतांनाही अपात्र ठरविणे, जास्त दराची निविदा स्विकारणे, मक्तेदारांची बीड कॅप्सिटी संपुनही विशिष्ट मक्तेदारांना मर्यादेपेक्षा जास्त निविदा देणे, डांबरी हॉट मिक्स प्लॅन्ट पासून जास्त अंतर असतांनाही निविदा मंजूर करणे, जळगांव जिल्ह्यात शासनाचे कोट्यवधी रुपयांचे नुकसान करणाऱ्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध निर्माण झालेले असंतोषाचे वातावरण, याप्रकरणी विशेष चौकशी पथक गठीत करून

कारवाई करण्याची आवश्यकता, याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची कार्यवाही व शासनाची प्रतिक्रिया."

(५) **श्री.जयंत पाटील, वि.प.स.** पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्वाच्या बाबीकडे **मदत व पुनर्वसन मंत्र्यांचे** लक्ष वेधतील :-

"सोलापूर जिल्ह्यातील सांगोला तालुक्यात दुष्काळी परिस्थितीच्या अनुषंगाने माहे एप्रिल, २०१९ ते ऑक्टोबर, २०१९ या कालावधीत १४६ चारा छावण्या सुरू असणे, सदर चारा छावण्यांमध्ये दाखल जनावरांची गुरे छावणी व्यवस्थापन यंत्रणेमध्ये नोंदणी करून आठवड्यातून एकदा बारकोडद्वारे स्कॅनिंग केल्यानंतर ऑनलाईन हजेरीद्वारे अनुदान वितरित करण्याबाबत निर्देश देण्यात आले असणे, सदर ऑनलाईन हजेरीप्रमाणे ऑनलाईन हजेरी न लागलेल्या पशु संख्येचे २२ कोटी ५४ लाख २७ हजार २९९ इतके अनुदान शासनास समर्पित करण्यात आले असणे, सदर समर्पित झालेले अनुदान मिळण्याच्यादृष्टीने आपत्ती व्यवस्थापन अधिनियम, २००५ मधील कलम २० च्या तरतुदीनुसार दिनांक २८ एप्रिल, २००६ व दिनांक १० जुलै, २०१७ च्या शासन निर्णयानुसार मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या राज्य कार्यकारी समिती गठीत करून सदर समितीने सुधारीत प्रस्ताव सादर करण्याचे कळविले असणे, त्या अनुषंगाने समितीच्या निर्णयामध्ये असे म्हणण्यात आले आहे की ज्या पशुधनाच्या यंत्रणेमध्ये कधीतरी स्कॅनिंगनुसार उपस्थितीची नोंद झाली असणे, त्याची इतर नोंदीच्या आधारे पडताळणी उपस्थितीची संख्या ग्राह्य धरण्यात यावी व त्यानुसार किती निधी देणे आवश्यक आहे हे प्रमाणित करून सुधारित प्रस्ताव राज्य शासनास तात्काळ सादर करण्यात यावा असे निर्णय घेण्यात येऊनही अद्याप जिल्हाधिकारी, सोलापूर विभागीय आयुक्त, पुणे यांनी यासंदर्भात कोणताही प्रस्ताव राज्य शासनास सादर करण्यात न येणे, त्यामुळे सांगोला तालुक्यातील १४६ चारा छावण्यांची २१ कोटी ४७ लाख १४ हजार ९२२ रूपये तर मंगळवेढा तालुक्यातील चारा छावण्यांची सुमारे १२ कोटी २० लाख ९६ हजार २५१ रूपये इतक्या अनुदानाची रक्कम चारा छावण्यांना देण्याचे प्रलंबित असल्याने, छावणी चालकास शेतकऱ्यांना, सावकारांना बँकेचे पैसे देता येत नसल्यामुळे छावणी चालकांवर आत्महत्या करण्याची वेळ आलेली असणे, त्यामुळे तहसिल कार्यालयासमोर दिनांक २६ जुलै, २०२३ पासून सर्व शेतकरी व चाराछावणी चालक जनावरांसह बेमुदत धरणे आंदोलन करण्याचा निर्णय घेणे, चारा छावणी चालकांमध्ये निर्माण झालेली नैराश्याची भावना, सबब माहे एप्रिल, २०१९ ते ऑक्टोबर, २०१९ या कालावधीतील अनुदानाची रक्कम राज्य शासनाकडून तात्काळ वितरित करण्याबाबत शासनाने केलेली उपाययोजना व करावयाची कार्यवाही."

पाच : म.वि.प. नियम १०१ — अ अन्वये विशेष उल्लेख — (असल्यास)

- मध्यंतर -

सहा : शासकीय विधेयके —

(क) पुरःस्थापनार्थ :-

"सन २०२३ चे वि.प.वि. क्रमांक १० — महाराष्ट्र राष्ट्रीय विधि विद्यापीठ (सुधारणा) विधेयक, २०२३"

(ख) विधानसभेने संमत केल्याप्रमाणे — विचार, खंडशः विचार व संमत करणे.

(१) "सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २७ - नोंदणी (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०२३"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अंबादास दानवे, शशिकांत शिंदे, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, सचिन अहिर, एकनाथराव खडसे, अभिजीत वंजारी, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २७ - नोंदणी (महाराष्ट्र सुधारणा) विधेयक, २०२३" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

(२) "सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३० - महाराष्ट्र पुणे शहर महानगरपालिका कराधान (भूतलक्षी प्रभावाने कराधान नियमांचे अधिनियमन व सुधारणा आणि विधिग्राह्यीकरण) विधेयक, २०२३"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अंबादास दानवे, शशिकांत शिंदे, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, सचिन अहिर, एकनाथराव खडसे, अभिजीत वंजारी, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-

"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३० - महाराष्ट्र पुणे शहर महानगरपालिका कराधान (भूतलक्षी प्रभावाने कराधान नियमांचे अधिनियमन व सुधारणा आणि विधिग्राह्यीकरण) विधेयक, २०२३" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर

करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (३) "सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३२ - महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्रे) झाडांचे संरक्षण व जतन (सुधारणा) विधेयक, २०२३"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अंबादास दानवे, शशिकांत शिंदे, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, सचिन अहिर, एकनाथराव खडसे, अभिजीत वंजारी, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-
"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक ३२ - महाराष्ट्र (नागरी क्षेत्रे) झाडांचे संरक्षण व जतन (सुधारणा) विधेयक, २०२३" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

- (४) "सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २९ - महाराष्ट्र सहकारी संस्था (तिसरी सुधारणा) विधेयक, २०२३"

विधेयक संयुक्त समितीकडे पाठविण्याबाबत सर्वश्री अंबादास दानवे, शशिकांत शिंदे, सतेज ऊर्फ बंटी पाटील, सचिन अहिर, एकनाथराव खडसे, अभिजीत वंजारी, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव :-
"सन २०२३ चे विधानसभा विधेयक क्रमांक २९ - महाराष्ट्र सहकारी संस्था (तिसरी सुधारणा) विधेयक, २०२३" विधानसभेची सहमती घेऊन दोन्ही सभागृहांच्या ७५ सदस्यांच्या संयुक्त समितीकडे त्यावरील प्रतिवृत्त सहा महिन्यांच्या आत सादर करण्याचा अनुदेश देऊन विचारार्थ पाठविण्यात यावे."

सात : (क) (मंगळवार, दिनांक २५ जुलै, २०२३, बुधवार, दिनांक २६ जुलै, २०२३, गुरुवार, दिनांक २७ जुलै, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २८ जुलै, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री प्रविण दरेकर, विजय ऊर्फ भाई गिरकर, अमोल मिटकरी, प्रसाद लाड, सतिश चव्हाण, विक्रम काळे, श्रीमती उमा खापरे, सर्वश्री निरंजन डावखरे, प्रविण दटके, अनिकेत तटकरे, सुरेश धस, गोपिचंद पडळकर, प्रविण पोटे-पाटील, चंद्रशेखर बावनकुळे, श्रीकांत भारतीय, रामदास आंबटकर, रणजितसिंह मोहिते-पाटील, प्रा.राम शिंदे, सर्वश्री निलय नाईक, राजहंस सिंह, रामराव पाटील, रमेशदादा पाटील, वसंत खंडेलवाल, रमेश कराड, वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव —

"राज्यात कायदा व सुव्यवस्था चोख ठेवण्याच्या दृष्टीने विद्यमान शासनाने सेफ्टीचे पर्सेप्शन तयार केले असणे, अनादी काळापासून प्रत्येक राज्य व्यवस्थेमध्ये गुन्हे घडत असले तरी देशातील अन्य राज्यांच्या दृष्टीने आपला महाराष्ट्र गुन्हेगारी रोखण्यात आघाडीवर असल्याचे निदर्शनास येणे, गुन्हेगारीचे समूळ उच्चाटन करण्यासाठी मागील वर्षभरात अनेक गुन्हेगारांवर तडीपारीची कारवाई केली असणे, २३९ लोकांवर एमपीडीए अंतर्गत कारवाई करण्यात येणे, अंमली पदार्थांच्या संदर्भात २०२२ मध्ये हजारो गुन्हे दाखल असून मोठ्या प्रमाणावर अंमली पदार्थ जप्त करण्यात येणे, खंडणीबाबत घडणारे गुन्हे मोठ्या प्रमाणात कमी झाले असणे, प्रत्येक जिल्ह्यात जिल्हाधिकाऱ्यांच्या नेतृत्वाखाली अॅन्टी नार्कोटीक सेल तयार करण्यात आला असणे, शाळा-महाविद्यालयांच्या परिसरात नार्कोटीकच्या संदर्भात शासनाने झिरो टोलरन्स पॉलीसी सुरु केली असणे, विद्यमान शासनाने २० हजार पोलीस भरतीची एकत्रित प्रक्रिया राबवून सर्व रिक्त पदे भरण्यासाठी पद भरतीचे निर्बंध शिथिल केले असणे, पोलीस शिपाई ते पोलीस निरीक्षक यांना वर्षाकाठी देय असलेल्या नैमित्तिक रजा १२ ऐवजी २० करण्याचा निर्णय घेतला असणे, पोलीसांना सवलतीच्या दरात गृह कर्जासाठी सन २०१७ ची लोकप्रिय योजना जी मागील शासनाने बंद केली होती ती पुन्हा लागू केली असणे, राज्यात ३४ फॉरेन्सिक लॅब तयार करण्यात आल्या असून टेक्निकल एक्विडन्स हा ह्युमन एक्विडन्सपेक्षा बोलका असल्याने व ह्युमन एक्विडन्स होस्टाईल होऊ शकतो परंतु टेक्निकल एक्विडन्स होस्टाईल होऊ शकत नाही ही वस्तुस्थिती विचारात घेता फॉरेन्सिक लॅब अधिक सक्षम करण्याच्या दृष्टीने शासनाकडून प्रयत्न होत असल्याचे निदर्शनास येणे, राज्य पोलीस व मुंबई पोलीस यांनी ऑपरेशन मुस्कानच्या माध्यमातून आतापर्यंत सुमारे ३८ हजार बालकांना त्यांच्या घरी सुखरूप पोहचविल्याचे निदर्शनास येणे, देशात हरवलेली बालके व पळून आलेली बालके शोधून त्यांच्या घरापर्यंत पोचविण्याच्या कामात मुंबई व महाराष्ट्र पोलीसांचा प्रथम क्रमांक असल्याचे निदर्शनास येणे, राजकीय व सामाजिक आंदोलनातील गुन्ह्यांमध्ये जून २०२२ पर्यंत दोषारोपपत्र दाखल झालेले खटले मागे घेण्याचा निर्णय घेतला असणे, पोलीस दलातील शिपाई, पोलीस शिपाई, चालक, सशस्त्र पोलीस संवर्गातील विविध कारणास्तव रिक्त झालेली पदे तात्काळ भरण्यास शासनाने मान्यता दिली असणे, राज्यात गणपती व दहिहंडी उत्सवाच्या कालावधीत ज्या गुन्ह्यांमध्ये दिनांक ३१ मार्च, २०२० पर्यंत दोषारोपपत्र दाखल झाले आहेत व ज्या खटल्यांमध्ये अटी-शर्तीची पूर्तता होते असे खटले मागे घेण्याची कार्यवाही सुरु असणे, कोरोना प्रतिबंधक आदेश लागू झाल्यानंतर या आदेशाचे उल्लंघन झाल्यामुळे दिनांक २१ मार्च, २०२० ते दिनांक ३१ मार्च, २०२२ पर्यंत दाखल खटले मागे घेण्याची कायदेशीर कार्यवाही सुरु असणे, पोलीस कर्मचा-यांना पुरेशी निवासस्थाने उपलब्ध करून देण्यासाठी दिर्घकालीन, मध्यमकालीन व तात्काळ अशा तीन टप्प्यांवर उपाययोजना करण्याचा तसेच म्हाडाच्या मदतीने

मुंबईतील पोलीस निवासस्थानांचा पुनर्विकास करण्याचा शासनाने निर्णय घेतला असणे, महिलांच्या संदर्भात वेगवेगळ्या जिल्ह्यात विशेष न्यायालये व जलद गती न्यायालये तयार करण्यात येणे, तसेच समुपदेशन केंद्रे स्थापन करण्यात येणे, बलात्काराच्या गुन्ह्यांबाबतीत ६० दिवसात चार्जशीट दाखल होण्याचे प्रमाण १८ टक्क्याहून वाढविण्यात पोलीस प्रशासनाला यश आल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यात संवेदनशील असलेल्या नक्षलग्रस्त भागाकरिता शासनाने पुरेसा निधी उपलब्ध केलेला असणे, अनुसूचित जाती-जमाती प्रवर्गाचे रक्षण करण्याच्या दृष्टीने शासन प्राथमिकता देत असल्याने त्यानुषंगाने कन्व्हीक्शनचे प्रमाण वाढविण्यासाठी शासनाचे प्रयत्न असणे, राज्यातील संकटग्रस्त महिलांना तातडीने आवश्यक माहिती व मदत मिळण्यासाठी स्वतंत्र टोल फ्री क्रमांक १८१ महिला हेल्पलाईन सुरू केली असणे, राज्यात स्टीट क्राईम डिटेक्शनमध्ये गुणात्मक बदल करण्याच्या दृष्टीने कमांड अँड कंट्रोल सिस्टीम प्रकर्षाने राबविण्याचा व आणखी ६ हजार सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविण्याचा निर्णय घेतला असणे, राज्यात गणपती व दहिहंडी उत्सव मोकळ्या वातावरणात पार पडावे या दृष्टीने शासनाने त्यावरील निर्बंध उठविले असणे, पंढरपूरला जाणा-या वारक-यांना टोलमाफी केली असणे, गणेशमूर्तीच्या उंचीवरील निर्बंध उठविले असणे, गणेशोत्सवाला कोणतेही शासकीय शुल्क भरावे लागू नये याची दक्षता घेतली असणे, ज्येष्ठ नागरिकांना लुबाडणे, एकाकी राहणाऱ्या ज्येष्ठ दांपत्यांना संरक्षण इत्यादी बाबतीत शासनाने कडक धोरण राबविल्यामुळे ज्येष्ठ नागरिकांसंबंधीच्या गुन्ह्यांत कपात झाली असणे, शासनाने मागील वर्षभरात न्यायव्यवस्था बळकट करण्याच्या दृष्टीने प्रत्येक स्तरावर न्यायालयांची स्थापना करणे व न्यायालयांसाठी नवीन पदे निर्माण करण्याचे धोरण स्वीकारले असणे, राज्यातील कारागृह क्षमतेपेक्षा कैद्यांची संख्या अधिक झाल्याने राज्यात वेगवेगळ्या जिल्ह्यात नवीन कारागृहे बांधण्याची कार्यवाही सुरू असणे, कायदा व सुव्यवस्थेच्या बाबतीत कठोर उपाययोजना करण्याबाबत शासनाने घेतलेल्या विविध निर्णयांमुळे राज्यातील महिला, बालके, उपेक्षित वंचित घटक व ज्येष्ठ नागरिक चिंतामुक्त व मोकळ्या वातावरणात राहत असल्याचे निदर्शनास येणे, राज्यातील कायदा व सुव्यवस्था अधिक प्रखर करण्याच्या दृष्टीने सर्वकष विचार विनिमयातून नव-नवे उपक्रम राबविण्याची व त्यायोगे राज्य पोलीस दल अधिक सक्षम करण्याची आवश्यकता व त्याबाबत करावयाची उपाययोजना."

(ख) (गुरुवार, दिनांक २७ जुलै, २०२३ व शुक्रवार, दिनांक २८ जुलै, २०२३ रोजीच्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात दर्शविण्यात आलेला म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव) —

सर्वश्री अंबादास दानवे, सतेज उर्फ बंटी पाटील, एकनाथराव खडसे, शशिकांत शिंदे, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, कपिल पाटील, अॅड.अनिल परब,

सर्वश्री नरेंद्र दराडे, अभिजीत वंजारी, सचिन अहिर, राजेश राठोड, सुधाकर अडबाले, विलास पोतनीस, जयंत पाटील, किरण सरनाईक, सुनिल शिंदे, डॉ.प्रज्ञा सातव, **वि.प.स. यांचा म.वि.प. नियम २६० अन्वये प्रस्ताव** —

"राज्यातील नगरपालिका व महानगरपालिकेच्या निवडणुका दीर्घकाळ प्रलंबित असणे, प्रशासकीय नेमणूकीमुळे जनतेच्या कामावर होत असलेला परिणाम, महानगरपालिका, नगरपालिका व जिल्हापरिषदा यांच्या वर्षानुवर्ष निवडणुका झालेल्या नसल्यामुळे वाढता भ्रष्टाचार, मुंबईतील रस्ते, फूटपाथ, उद्याने, पूल, समुद्रकिनारे यांचे सौंदर्यीकरण व सुशोभीकरणाच्या कामाच्या नावाने जनतेच्या पैशांची सुरु असलेली लुट व त्यामध्ये झालेली अनियमितता, सुशोभीकरण करण्यासाठी निकृष्ट दर्जाच्या साहित्याचा वापर केलेला असणे, पदपथाची व रस्त्यांची कामे अपूर्णावस्थेत असल्याने पावसाळ्यात पाणी साचल्याने नागरिकांना नाहक त्रास सहन करावा लागणे, महानगरपालिकेच्या रुग्णालयांमध्ये अग्निशमन यंत्रणा कार्यान्वित नसणे, मुंबई उपनगरातील पिण्याच्या पाणी समस्येवर मात करण्यासाठी समुद्राच्या खान्या पाण्यापासून पिण्यायोग्य पाणी तयार करण्याचा प्रकल्प राबविण्याकडे होत असलेले दुर्लक्ष, वॉर्डच्या लोकसंख्येप्रमाणे निधीचे वाटप न करणे, मुंबईत साथीच्या रुग्णसंख्येत दुपटीने झालेली वाढ, ठाण्यात विकासाच्या नावाखाली हजारो झाडांची करण्यात आलेली कत्तल, ठाणे शहरातील वाहतुक व्यवस्थेत करण्यात आलेल्या बदलांना नागरिकांचा असलेला विरोध, नैना प्रकल्पांतर्गत आदिवासींच्या जमिनी संपादित करून विकासाकांच्या घश्यात टाकण्याचा सुरु असलेला प्रयत्न, एमएमआरडीए अंतर्गत विकासाकामांसाठी जमिनी संपादित करताना बाधीत झालेल्या प्रकल्पग्रस्तांच्या पुनर्वसनाकडे होत असलेले दुर्लक्ष, सततचा पाऊस, गारपीट आणि नापिकीमुळे शेतकऱ्यांचे झालेले नुकसान, राज्यात सिंचनाचा अभाव, शेतीमालाला भाव नसल्याने कर्जबाजारीमुळे शेतकऱ्यांच्या आत्महत्येचे वाढलेले प्रमाण, राज्यात दरड कोसळण्याच्या घटनेत झालेली वाढ, प्रत्येक जिल्ह्यात आपत्ती व्यवस्थापन कक्ष तयार करण्याची आवश्यकता, राज्यावर आज ६ लाख कोटींचे कर्ज असणे, कर्ज फेडायला परत कर्ज आणि व्याज फेडायलाही कर्जच अशी अवस्था राज्याच्या आर्थिक रचनेची झालेली असणे, देशात सर्वाधिक कर भरणारे राज्य म्हणून महाराष्ट्राचा गौरव असणे, मात्र, महाराष्ट्राच्या वाट्याला फारसा निधी केंद्राकडून दिला जात नसणे, महाराष्ट्राच्या अर्थसंकल्पातील ठळक वैशिष्ट्ये पाहिली असता कर्जावरील चक्रवाढ व्याज वाढत चालले असणे, राज्यात कॅन्सर व इतर आजारांच्या प्रमाण वाढले असून त्याकरिता करण्यात येणारे उपचार महाग झाले असणे, सदर उपचाराकरिता रुग्णालयांकडून नागरिकांची लूट होत असल्याने गरीबांची अडचण होत असणे, त्याकरिता धोरण निश्चित करण्याची गरज, टाटा रुग्णालयाच्या धर्तीवर प्रत्येक जिल्ह्यात रुग्णालय स्थापन करण्याची आवश्यकता, मुख्यमंत्री सहाय्यता निधी गरिबांना मिळत नसणे,

धर्मादाय रुग्णालयात अल्प उत्पन्न गटातील नागरिकांना खाटा उपलब्ध न होणे, एम्स च्या धर्तीवर विभागनिहाय रुग्णालय स्थापन करण्याची आवश्यकता, सर्वसामान्यांना परवडणारी घरे मिळण्यासाठी गृहनिर्माण धोरण राबविण्याची आवश्यकता, महारेरामध्ये नोंदणी न करता विकासक नागरिकांची फसवणूक करणे, झोपडपट्टी पुनर्वसन योजनेतर्गत विकास करताना विकासकांनी जास्तीच्या झोपडपट्टी दाखवून एफ.एस.आय. वाढवून घेऊन शासनाची केलेली फसवणूक, केंद्र शासनाच्या अखत्यारितीतील जमिनी वरील झोपड्यांचा पुनर्विकास, बी.डी.डी च्या पुनर्विकासास होत असलेला विलंब, बी.डी.डी चाळीची दुरवस्था झाली असून दुरुस्ती करण्याच्या दृष्टीने शासन स्तरावर तातडीने करावयाची कार्यवाही, याबाबत शासनाने करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी."

आठ : अर्धा-तास चर्चा – म.वि.प. नियम १२ अन्वये (बैठकीच्या शेवटी) –

(१) **सर्वश्री अभिजित वंजारी**, अशोक ऊर्फ भाई जगताप, सुधाकर अडबाले, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"राज्यात कोरडवाहू शेतकऱ्यांची संख्या ८२ टक्केपेक्षा जास्त असून, या कोरडवाहू शेतकऱ्यांसाठी किमान मासिक उत्पन्न योजना शासनाने सुरु करण्याची मागणी होत असणे, कोरडवाहू शेती हंगामावर विसंबलेली असणे तसेच हवामान बदलही शेतीवर परिणाम करीत असणे, ज्या शेतकऱ्यांकडे सिंचनच नाही ते शेतकरी बऱ्याच शेती योजना/ अनुदानापासून वगळला जात असणे, ऊस, कापूस, कांदा आणि फळबागा उत्पादक शेतकऱ्यांना ज्याप्रमाणे हंगामी दिलासा म्हणून अनेक फायदे दिले जातात त्याचप्रमाणे सदरील फायदे कोरडवाहू शेतकऱ्यांना देण्यात न येणे, त्यामुळे कोरडवाहू शेतकऱ्यांमध्ये पसरलेले तीव्र नैराश्याचे वातावरण व उपासमारीची वेळ, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, कोरडवाहू शेतकरी हा मागास घटक मानून त्याची गणना जातनिहाय गणना यादीत करणे, शासनाने या कोरडवाहू शेतकऱ्यांसाठी किमान मासिक उत्पन्न योजना राबविण्याबाबत शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

(२) **सर्वश्री आमश्या पाडवी**, सुनिल शिंदे, विलास पोतनीस, **वि.प.स.** पुढील सार्वजनिक महत्वाच्या बाबींवर चर्चा उपस्थित करतील.

"मौजे नवापाडा (ता.नवापूर, जि.नंदुरबार) येथील गट नं.१०६/१ ही जमीन मुळतः अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील नागरिकांच्या नावे असणे, सदर जमीन ही

नागन मध्यम प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्र व बुडीत क्षेत्रात येत असणे, सदर जमिनीतून नागल प्रकल्पाची मोठी पाटचारी जात असल्याने लाभक्षेत्राच्या नकाशात नमूद करण्यात आलेले असणे, मौजे विसरवाडी (ता.नवापूर) येथील एकाच परिवारातील व्यक्तींनी महसूल विभागाच्या स्थानिक अधिका-यांशी व मंत्रालयीन अधिका-यांशी संगनमत करून तसेच स्थानिक अनुसूचित जमाती प्रवर्गातील नागरिकांच्या अशिक्षितपणाचा गैरफायदा घेत सदरील जमीन स्वतःच्या नावे करून घेतलेली असणे, हा सर्व प्रकार माहितीच्या अधिकारातून प्राप्त झालेल्या माहितीतून उघडकीस आलेला असणे, शासकीय नियमान्वये आदिवासींची जमीन बिगर आदिवासी यांना खरेदी करता येत नसणे तसेच सदर जमीन ही प्रकल्पाच्या लाभक्षेत्रात येत असल्यामुळे सदर ठिकाणी अकृषिक परवानगी देणे अनुज्ञेय नसतांना देखील अप्पर जिल्हाधिकारी, नंदूरबार यांनी अकृषिक परवानगी दिलेली असणे, त्याचप्रमाणे खोट्या कागदपत्रांच्या आधारे आर्थिक हितसंबंधातून आदिवासींची जमीन खरेदी करण्यास परवानगी देण्यात आलेली असणे, अशी अनेक प्रकरणे आदिवासी जमिनीबाबत राज्यात घडत असून या प्रकरणी राष्ट्रीय जनजाती आयोग यांच्याकडे देखील तक्रारी दाखल असून त्यांनी देखील सर्व जिल्हाधिकारी यांना आदिवासी जमिनी बिगर आदिवासी यांना देण्यात येऊ नयेत असे बजाविलेले असणे, या सर्व प्रकरणामुळे मंत्रालयीन स्तरावर महसूल विभागात मोठे रॅकेट कार्यरत असल्याचे निदर्शनास येत असणे इतर राज्यांत अशा प्रकारे कृती केल्यामुळे अनेक IAS अधिका-यांना निलंबित करण्यात आलेले असणे, त्यामुळे शासनाने या सर्व प्रकरणी पारदर्शक चौकशी करून संबंधित दोषी व्यक्ती, महसूल विभागातील अधिकारी यांच्यावर कठोर कारवाई होणे आवश्यक असणे, यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया."

विधान भवन,
मुंबई,
दिनांक : १ ऑगस्ट, २०२३

जितेंद्र भोळे
सचिव (१) (कार्यभार),
महाराष्ट्र विधानपरिषद